

הספר בנה חרה"ג ר' יהודה לב שליט"א

המשנה באבות (פרק א משנה ב) אומרת 'על שלושה דברים העולם עומד על התורה, ועל העבודה – זו תפילה, ועל גמילות חסדים', הפשט הפשוט כולם יודעים. [-] מבארת לנו בדרך רמז יסוד לחיים, איך לבנות עולם. עולם רוחני צריך שלושה דברים, בשביל לבנות עולם פרטי, עולם משפחתי, עולם נצחי צריך בשביל זה יסודות מג' דברים. ואם מדברים על אמא, היה בה את שלושת התכונות האלה ויותר. היא בנתה את עולמה הפרטי ועולמה המשפחתי על ג' יסודות אלו, ועל גביהם היא בנתה עולמות של אמונה של חסד של ישרות.

'על התורה'.

ידוע הוויכוח עם ר"ג בתנורו של עכנאי; 'אמר להם רבי אליעזר אם הלכה כמותי חרוב זה יוכיח. נעקר חרוב ממקומו מאה אמה... אמרו לו אין מביאין ראיה מן החרוב. חזר ואמר להם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיחו. חזרה אמת המים לאחוריהם. אמרו לו אין מביאין ראיה מאמת המים. חזר ואמר להם אם הלכה כמותי כותלי בית המדרש יוכיחו. מטו כותלי בית המדרש ליפול. גער בהם רבי יהושע אמר להם אם תלמידי חכמים מנצחים זה את זה בהלכה, אתם מה טיבכם?! לא נפלו מפני כבודו של רבי יהושע ולא זקפו מפני כבודו של רבי אליעזר ועדיין מטים ועומדין. חזר ואמר להם אם הלכה כמותי – מן השמים יוכיחו. יצתה בת קול ואמרה מה לכם אצל רבי אליעזר שהלכה כמותו בכל מקום. עמד רבי יהושע על רגליו ואמר לא בשמים היא'. ע"כ.

נשאלת השאלה, מדוע לא אמרו לו חכמים אין מביאים מקורות בית המדרש ראיה, כמו שאמרו לו על החרוב ועל אמת המים? אלא מפני שקורות בית המדרש הם ראיה לאדם כמה עמל הוא עושה, כמה שטייגען, כמה שקיעות.

קורות הבית של אמא יכולים להעיד כמה אהבת התורה היה לה, איך שהיא נתנה לאבא ללמוד יומם ולילה בלי הפרעה בעוד שלקחה את כל עול הפרנסה עליה. כבר אמרו שהיא אמרה שהספר של אבא זה לא עבודת היום אלא עבודת הלילה...

איך היא היתה שמחה עם כל 'חבורה', כשאחד מהבנים היה מוסר בכולל דבר ראשון היינו אומרים לה. איך היא עשתה לכל הבנים סיומים בבית ביד רחבה וביד נדיבה, זה היה החיים שלה.

איך היתה מוקירי רבנן, איך שהיתה מעריכה ומכבדת תלמידי חכמים בחורי ישיבות. כל בחור ישיבה שהיה מגיע לבית אף פעם לא יצא בידיים ריקות, היה מקבל עוגות, אוכל, הכל כדי שיהיה לו כוח ללמוד, שיהיה לו חשק ללמוד – היא אמרה.

'קורות ביתה יוכיחו', אמא לימדה במקומות של בנות שהיה להם אמצעים כלכליים, באו מבתים עשירים ובכל זאת כל פעם שבאו לבית שלנו אמרו לאמא שלנו, זה בית יהודי. לנו יש בית פאר, לכם יש בית יהודי. רואים שהקירות כאן הם אחרת, קירות שספוגים בתורה, באהבת תורה. [גם בשבעה ניגש אלי אדם חוזר בתשובה והוא אמר שהבית הזה שונה, יש בו קירות אחרים, קירות של תורה].

'ועל העבודה' זו היא תפילה, 'לב שופכים נכחך כמים'.

התפילות של אמא – אמא היתה מתפללת בכל יום, בשבתות היתה מתפללת במניין, מגיעה ראשונה ויוצאת אחרונה. היה לה ספר תחינות שהיתה מתפללת בו בכל יום בכל חג על כל המשפחה, שיהיו תלמידי חכמים, שיצליחו בתורה ויראת שמים וכל העניינים.

אני זוכר בלילה האחרון אני הייתי איתה, היא מתוך הכאב, בעוד שהיא נלחמה על כל נשימה היא אמרה ריבוננו של עולם אתה היחיד שיכול לעזור לי, תן לי כוח לנשום, תן לי לישון קצת... גם כי אלך בגיא צל מות... כי אתה עמדי.

בערב ראש השנה בבית החולים היא היתה בקומה של הבית כנסת, היא נלחמה על כל נשימה, היא בקשה שייקחו אותה לתפילת סליחות, היא אמרה סליחות של ערב ראש השנה. אמא אוהבת ללכת למסיבות של הנכדות ובעיקר למסיבת סידור, גם שזה היה טרחה ביותר, היה לה לפעמים קשה ללכת, לנסוע, היא אמרה שהיא מתרגשת במסיבות כאילו זה פעם ראשונה, שהיא רואה איך שמקבלים את הסידור, את הספר שמקשר בין הילדה הקטנה לבורא שלוש פעמים ביום.

ז'על גמילות חסדים'.

כידוע ישנם ב' סוגי חסד יש אדם שעושה חסד עם שני אבל בעצם עושה את זה לעצמו, תורם הרבה צדקה כדי שיגידו שהוא תרם, נותן לשני בשביל להרגיע את המצפון שלו ויש חסד שזה נמו בשביל השני, אף אחד לא יודע מהחסד, נתינה ללא כל תנאי, ללא נגיעות ללא מחשבה מתי זה יחזור אלי.

אפשר להגדיר את זה שאמא היתה עולם של נתינה, לא רק שהיתה נותנת דברים אלא היא היתה נותנת את כל כולה למען הזולת.

תמיד הינו אומרים בצחוק בבית שאם לאמא היה חנות היא היתה פושטת את הרגל תוך זמן קצר, היא מוותרת לכולם על התשלום ונותנת בחינם... כל כולה נתינה.

כשהיו באים אליה לשבתות היא נתנה אוכל עד הפעם הבאה שהיו מגיעים אליה. יש לנו שכן גלמוד שאמא כבר שנים מביאה לו אוכל כל ערב שבת, ללא פרסום ללא קבלת החזר טובה, חסד נמו, כדי שיהיה לו מה לאכול בשבת.

לא פלא שהדבר האחרון שהיא עשתה בחיים זה היה למען הילדים שלה. לאחד היא הכינה אוכל לחג, לשני הכינה דברים אחרים, היא חיה בשביל השני כל כולה רק לשני. על שלושה דברים העולם עומד, [אמרנו תורה עבודה גמילות חסדים], אבל מה זה העולם? לאמא לא היה עולם אחד, היו לה כמה עולמות.

העולם של אמא היה עולם של ישרות, לא היה מצב שהיתה חייבת משהו למישהו, אם קנו לה משהו אפילו בכמה שקלים דבר ראשון היתה משלמת והיתה אח"כ שואלת שוב ושוב שילמתי אני לא חייבת לך עוד, מילה שלה זה מילה, התחייבות היא התחייבות. אמא היתה מקפידה כשמסרה שיעורים, היתה מתחילה בזמן בשיעורים פרטיים היתה מסיימת אחרי הזמן, כדי שאם דברו קצת לא בקשר לשיעור, התלמידה לא שילמה על זה ולכן השלימה שיעור כדי שלא יהיה ח"ו קצת גול.

עולם של ויתור לשני – רק לוותר לשני לא לדרוש מהשני, גם במקרים שהיא צדקה היא לימדה וחינכה אותנו בזה שגם שמפסידים דברים אמרה לוותר לא לדבר וה' ימלא חסרונת.

עולם של אמונה – תמיד היא אמרה וחזרה ואמרה שהכל מלמעלה, הכל מה, גם במצבים שהיה קצת קשה, היה צריך לגלגל חובות, היא לא התלוננה, הכל משמים זה מה שנגזר עלי – היא אמרה.

אני זוכר בלילה האחרון, היא נלחמה ממש על כל נשימה, היא היתה ברוגע, בשלווה, שהיא בקושי קמה, הכל היה בנחת, בשלווה יוצאת דופן, תעשו ככה, תעשו ככה, כדי שיהיה לה יותר טוב. והסיבה לכך מפני שהיא חיה אמונה ובטחון, שמה שקורה לה זה הכי טוב בשבילה וכך הקב"ה רוצה.

פרגון – אחד מהדברים המיוחדים זה הפרגון. תמיד לתת הרגשה טובה לשני גם שמתארחים וגם שהיא התארחת תמיד היתה מחמיאה על הדברים הקטנים, על הסדר על הילדים על הביגוד שלהם תמיד ראתה את הטוב ואמרה רק את הטוב.

שמחת חיים – כשיש כאלו חיים, לא פלא שאמא היתה חיה בעולמות מתוך שמחה היתה מאושרת והסיבה לכך האמונה והבטחון בקב"ה שהכל ממש הכל לטובה. גם שקשה שחיים אמונה נמצאים בשמחה, אהבו אותה כולם, היא הקרינה את העולמות החוצה ולכן דבקו בה הרבה אנשים.

אמא לא רק היתה שמחה לעצמה היא שמחה גם עם אחרים, כשגילו את המחלה, אחת מהזוגות היו לפני לידה היא בקשה מכולם שלא יספרו לזוג שהיא חולה, יש להם מספיק יולדת, תינוק לא חסר להם את זה, גם כן דאגה לשני.

השבוע התקשר אלי חבר ואמר לי שאמו היתה בשבעה והיא אמרה שהיא שמעה סיפורים שלא שומעים על אנשים בדור הזה לא פלא.

אחרי שיש שלוש יסודות שעליהם העולם עומד ואחרי כאלה עולמות.

אפשר להבין את הבניין שאמא זכתה לדורות ישרים ומבורכים, כולם עוסקים בתורה, כולם יראי השם, עובדים, כמו שהתפללה. איך שהקימה דור של תלמידות שבנו בית של תורה בזכותה.

אנחנו מבקשים ממך אמא, אמא שתמיד דאגת לנו, תמשיכי לדאוג לנו מהשמיים ותתפללי עלינו שיהיה לנו כוח להמשיך בדרך שחינכת אותנו, שיהיה לאבא כוח להמשיך, שיבוא המשיח מהר.